

Nergens veilig

DOOR MARTINE LETTERIE

CHANNITA KIJKT OM ZICH HEEN. Het terrein van voormalig kamp Westerbork ziet er bedrieglijk vriendelijk uit. De naaldbomen die het omringen, het gras waarin de druppels glanzen van de laatste regenbui... Maar er zijn in het landschap nog herinneringen aan vroeger te zien: de verhogingen waar de barakken hebben gestaan, de slagboom en de woning van de kampcommandant.

Channita denkt terug aan die ene dag in de zomer van 1942 toen alles anders werd. Even wordt het zwart voor haar ogen, maar dan haalt ze diep adem. Ze mag die gedachte niet wegdrücken. Wat er hier gebeurd is, mag niet vergeten worden.

Het gebeurde net na twaalven, op 14 juli 1942. Ze kan het zich nog precies herinneren. 's Ochtends was Chanita naar school geweest, heel gewoon, net zoals altijd. Maar wat de meester zei, toen de les was afgelopen... Dat was helemaal niet gewoon.

Als haar moeder dat hoorde! Die werkte bij de registratie en zou er vast wat aan doen. Chanita met haar ouders en twee broertjes woonde in vluchtelingenkamp Westerbork. Ze waren al vier jaar op de vlucht. Sinds een half jaar was er rust en regelmaat in hun leven en dat was fijn. Maar de Duitsers hadden sinds twee weken de leiding van kamp Westerbork overgenomen. Was het nog wel een vluchtelingenkamp? De meester had daarnet gezegd, dat er nieuwe regels waren en dat Chanita nu te oud was om naar school te gaan. Voorlopig moest ze maar aan het werk. Hoezo voorlopig?

Boos stapte ze voort, haar vuisten gebald. Ze keek goed waar ze haar voeten zette, want ze wilde niet dat haar sokken meteen weer vol met zand raakten. Daarom zag ze het pas, toen ze vlakbij het kantoor van haar moeder was. Door de slagboom liep een enorme rij het kamp in, mannen, vrouwen en kinderen met tassen en rugzakken, dekenrollen onder de arm.

Vergeten was haar boosheid. Waar kwamen ze vandaan? Tot nu toe kwamen er mondjesmaat Duitse joden binnen, die al een poosje in Nederland woonden en net als Chanita en haar familie van huis waren gehaald. Maar deze enorme groep mensen... daar was toch helemaal geen plaats voor in het kamp? Het woord 'voorlopig' eechoot in haar hoofd en het knijpt haar keel dicht. Wat wist de meester meer dan zij?

'He, zus! Iedereen moet op appel komen! Wij ook!' Haar broertje Stephan stond naast haar en trok aan de mouw van haar blauwe jurk. Woordeloos keken ze elkaar aan.

In Stephans ogen zag ze haar eigen paniek weerspiegeld. Ze ademde diep en probeerde te glimlachen. Zij was immers de oudste...

Terwijl hun moeder op kantoor de nieuwkomers registreerde, stonden Chanita en Stephan hand in hand op de appelplaats. Voor hen stond papa met hun andere broertje, ineens in de schaduw door een voorbijtrekkende schapenwolk.

'Morgen vertrekt er een transport naar een werkkamp in het oosten!' Chanita kon niet zien wie het zei, het moest een van de Duitsers zijn die het kamp overgenomen.

'Wie aangewezen wordt, maakt zich klaar voor vertrek morgen.'

Voorlopig. Chanita hoorde de stem van haar meester zo duidelijk, alsof hij naast haar stond. Haar knieën begonnen ongecontroleerd te bibberen, net zoals vroeger als ze uit het zwembad kwam. Heel lang geleden toen alles nog goed was.

Een Duitser liep langs de rijen. 'Jij, en jij, en jij...'

Voor Chanita bleef hij stil staan en hij keek haar onderzoekend aan. Toen liep hij door.

Chanita voelt haar knieën weer trillen alsof het gisteren was. De volgende morgen was een trein naar Auschwitz vertrokken met veel van haar vrienden erin. Zo was er weer ruimte voor de nieuwkomers gemaakt die dag. Langzaam loopt ze in de richting van de appelplaats.

Daar staat nu het monument dat herinnert aan allen die vanuit kamp Westerbork zijn weggevoerd, dus ook aan Chanita's ouders en broertjes. Zij is de enige van het gezin dat nog kan navertellen wat er met hen gebeurd is.